

Mocht ik u vragen waar ongeveer in het evangelie het verhaal te vinden is van de tempelreiniging in Jeruzalem, zullen de meeste christenen spontaan antwoorden: naar het einde toe. Men ziet het terecht als aanleiding voor Jezus' arrestatie, passie en terechtstelling. Althans zo is het in de versie van Marcus, Lucas en Matteus. Maar in de versie van Johannes die we vandaag te horen kregen, staat de tempelreiniging helemaal vooraan in hoofdstuk 2.

Het behoorlijk brutale optreden van Jezus op het tempelplein, viel volledig uit de lucht. De vraag van de Joodse bevolking op dit optreden, was dan ook in het geheel niet onredelijk: "Welk teken geeft u ons te zien als bewijs dat u zo mag optreden?" Anders gezegd: "Wie bent u wel dat u dit doet? Legitimeer u!"

Jezus antwoordt verast; Hij verwijst naar zijn toekomstige kruisdood en opstanding. "Breek deze tempel af, en in drie dagen wordt hij terug opgebouwd; dat is het enige afdoende, definitieve teken dat u te zien zal krijgen". Het is een mysterieus antwoord dat de Joden, en dus ook de nieuwsgierige lezer van dit evangelie, met veel vragen achterlaat. Heel het evangelie van Johannes wordt opgebouwd als een spanningsboog tussen deze woorden en het enige afdoende teken: Jezus' dood en opstanding. Alle andere tekens (en de evangelist Johannes koos ze zorgvuldig uit, en benoemt ze dusdanig ook als tekenen) -de bruiloft in Kana, de genezing van een lamme, de broodvermenigvuldiging, de genezing van een blindgeborene, de opstanding van Lazarus- voeren ons naar het ultieme teken dat in Hemzelf voltrokken wordt: Jezus' passie en opstanding. Vandaag wil Johannes ons laten zien dat Jezus de nieuwe tempel is van God, hier op aarde. Gods woonplaats in deze wereld. Hij voert ons stap voor stap naar dat mysterie.

En dat lezen we dan ook bij Paulus in de tweede lezing. Joden vragen om een teken, Grieken zoeken wijsheid, om het mysterie van deze wereld te begrijpen te vatten. Het waren de twee dominante stromingen om het mysterie van het bestaan te begrijpen in de oudheid. De wijsheid van de Grieken is een rechtstreekse verwijzing naar de filosofie, de kunst van het juiste redeneren dat probeert de complexiteit van ons bestaan en deze wereld in woorden te vatten. De filosofie omschrijft het mysterie, maar geraakt nooit verder dan de deuren op het mysterie. Deze deuren krijgt ze zelf niet open. De Joden vonden een andere benadering op het mysterie: de deuren van het mysterie werden niet door hen geopend, maar God zelf opende die deuren van binnenuit en Hij kwam naar hen toe: in de tien woorden en in de wet zoals we die in de eerste lezing te horen kregen. En de profeten brachten tekenen en spraken woorden die hen steeds opnieuw liet zien dat God naar hen toe komt.

Zo verkondigt Paulus ons Jezus Christus als het ultieme teken van God die naar ons mensen toekomt. "In de kruisdood wordt Gods wijsheid en Gods kracht geopenbaard", stelt hij, "het kruis is een schandaal voor het Joodse geloof en het is een dwaasheid voor de Griekse filosofen". Paulus leert ons dat de finale overgave en zelfontlediging, hét teken is van Gods kracht en wijsheid. In Jezus Christus worden de deuren op het mysterie wijd opengegooid van binnenuit: een uitnodiging om binnen te gaan in dat mysterie.

Het is exact wat deze paus nu aan het doen is in Irak. We zien met eigen ogen hoe deze man binnengaat in dat mysterie. Samen gaan bidden met sjiieten, jezidi's en christenen in Ur de

geboorteplaats van Abraham, de stamvader van het geloof in de éne God, in tijden van religieus fanatisme, polarisering en onverdraagzaamheid, zonder zich al te veel aan te trekken van de lijfelijke risico's, is zo'n teken. Het doet inderdaad denken aan Jezus die naar Jeruzalem trok om de tekens te stellen die de Vader hem opdroeg, tot verlossing en heil, van allen.

Beste mensen, laten we dit avontuur samen aangaan en binnentrekken, d'òr de deuren op het mysterie die Jezus Christus voor ons geopend heeft. Het is mogelijk: want Hij is die Deur en komt ons tegemoet in deze veertigdagentijd. Amen.

Johan Verschueren SJ